

KATOLIŠKI GLAS

TAXE PERÇUE	GORIZIA	SETTIMANALE - REDAZIONE E AMMINISTRAZIONE: RIVA PIAZZUTTA, 18 34170 GORIZIA - TELEFONO 0481 - 533177 - DIRETTORE RESPONSABILE: MONS. MOCNIK FRANCESCO - REGISTR. TRIBUNALE DI GORIZIA N. 5 DEL 28 - 01 - 1949 - SPEDIZIONE IN ABBONAMENTO POSTALE - GRUPPO 11/70% AUTORIZZAZIONE DIREZIONE PROVINCIALE P. T. DI GORIZIA	UREDNIŠTVO IN UPRAVA:	Riva Piazzutta, 18 - 34170 GORIZIA - GORICA Tel. 0481 - 533177 - Telefax 533177 Poštni t/rn 11234499
TASSA RISCOSSA	ITALY		Poduredništvo: Vicolo delle Rose, 7 - 34135 Trieste - Trst - Tel. 040 - 414646	

Beseda škofa Lovrenca Bellomija

Bratom in sestram slovenskega jezika, zbranim pri Sv. Justu za zahvalno sveto mašo, mir in zdravje v Gospodu Jezusu.

Pišem vam z odprtim srcem, kakor da bi bil med vami. Obračam se najprej k bratu Francu, mariborskemu škofu, ki je danes naš gost in vodi to evharistično daritev. Iz vsega srca se mu zahvaljujem, zaupam vas njegovi pastirski molitvi in mu želim veliko pastirske tolažbe v njegovi veliki škofiji in za vso Slovenijo.

Vam, duhovnikom, redovnikom, redovnicam in vernikom želim še enkrat izraziti svojo občuteno očetovsko ljubezen. Vi veste, kako vas imam rad in kako je moja ljubezen čista. Prepojena je namreč z božjim ognjem, katerega vžiga in hrani Jezusov duh, ki presega vsako človeško zmogljivost.

Gnan od božje ljubezni, vam priporočam predvsem dvojce. Prvič: bodite graditelji edinosti, miru in sloge, z vsemi, vedno in povsod. Za ločevanje poskrbi že Satan, katerega kraljestvo je Babilon. Božje kraljestvo pa je ljubezen, mir in sreča. Bodite ponosni, da pripadate temu kraljestvu, ki ga tudi branite, širite in za katerega obenem pričujete.

Druga stvar, ki vam jo priporočam,

zadeva zgodovinski čas, v katerem danes živimo. Znamenja časov kličejo Cerkev k duhovni in moralni prebujanju, k novi evangelizaciji, k pogumnemu pričevanju ljubezni. Tudi v tem pogledu ne bomo mogli ustvarjati kulture in civilizacije, niti ne bomo mogli odigrati svoje vloge v svetu in v zgodovini, če ne bomo označili evangelija kot povezana skupnost, kot kolektivni subjekt, kot organsko telo.

Solidarnost, soodgovornost in sodelovanje v edinstvi občestva naj bo vaša nenehna, globoko občutena in osrednja skrb.

Pravkar započeta pot preverjanja, razmisleka in dialoga med vsemi cerkvenimi dejavniki tržaških Slovencev, ki bi danes in tukaj omogočila soočenje s sedanjim trenutkom in odgovor na Gospodov klic, naj bo najprej dejanje bratstva, edinstvi duhov ter odkritega prijateljstva, ki se daruje, sprejema in se deleži.

Vse to naj se zgodi po neskončnem usmiljenju Boga, na katerega se obračamo po priprošnji Marije, naše matere, sv. Justa, sv. Cirila in Metoda in vseh naših zavetnikov.

Trst, 18. novembra 1990

LOVRENC, škof

Kremelj po novih poteh

Leto 1989 je prineslo Evropi in svetu veliko revolucionarnih novosti (podobno skoraj letu 1789!). Vzhodna Evropa se je v bistvu otrešla komunističnih režimov, zavrgla je ideološki jarem, ki je nad 40 let vkoval predvsem slovanske narode od Visle do Donave in Vltave (da ne govorimo o Savi in Soči) v anahronistične partijske verige.

Pa tudi sama Sovjetska zveza — nekdanja domovina komunizma od Lenina in Stalina dalje — se je otrešla dogmatičnih vizij in se postopoma demokrati- zira. Gotovo je vse to posebej zaslug novega moža iz Kremlja, Mihajila Gorbačova, ki je v dobrih nekaj letih uspel korenito spremeniti ustroj same sovjetske družbe in države.

To mu je letos tudi prineslo Nobelovo nagrado za mir, v Italiji pa nagrado mesta Fiuggi (ki ji botruje Giulio Andreotti). Res da v sami notranji, posebej gospodarski politiki ZSSR ni velikih uspehov. Obratno, položaj se slabša iz dneva v dan. Prav tako tudi hudi notranji spori med različnimi narodi velikega sovjetskega imperija grozijo, da bo prišlo do raz- kroja same Sovjetske zveze.

Vendar se lik Gorbačova posebej z ra- dikalnimi reformami znotraj ZSSR (nove zakonodaje na političnem, socialnem in sploh civilnem področju, med temi tudi novi zakon o verski svobodi) postavlja v čisto drugačno luč. Prav tako ali morda še bolj pa njegovi posegi v zunanji poli- tiki (že omenjena podpora razkroju nek- danjega komunističnega bloka vzhodne Evrope, sodelovanje predvsem z ZDA, zdru- žitev Nemčije itd.) pomenijo pravo poli- tično revolucijo, ki bo temeljito spre- menila obliko današnje sovjetske države in sveta.

VRHOVNI SOVJET SPREJEMA PRESEDNIŠKO REPUBLIKO

Dan pred prihodom v Rim je bil za ZSSR — posebej za njenega predsednika Gorbačova — odločilen in usoden. Že dalj časa je namreč njegova politika bila tar- ča ostrih napadov tako z leve kot z desne. Na eni strani reformatorji z Borisom Jel- cinom, predsednikom Ruske republike, na čelu, na drugi pa še kar močna opozicija dogmatičnih zagovornikov komunizma in visokih predstavnikov Rdeče armade, ki ne prenesejo sedanjih novih teženj po osnovni demokratizaciji države. Vsemu temu še posebej pripomore huda gospodar- ska kriza države, na drugi strani pa moč- na etnična nasprotja neruskih republik.

Izredno zasedanje Vrhovnega sovjeta ZSSR je kazalo najprej najslabše. Opo- zicija je odločno zahtevala odstop seda- nje vlade, ki jo vodi premier Rižkov. To je posebej zahteval Jelcin, ki je imel ve- liko opore v raznih skupinah. Gorbačov sam je bil v nevarnosti in z njim politika »perestrojke«. Po dolgotrajni debati in ostrih besednih spopadih pa je sovjetski parlament končno le plebiscitarno podprl Gorbačova in njegovo politiko.

Tako je sklenil, da v bistvu sprejme radikalne ustavne reforme. Predsednik re- publike (Gorbačov) bo od sedaj dalje imel skoraj vso oblast. Namesto nekdanjega ministrskega sveta bo odslej deloval po- seben kabinet ministrov, ki mu bo načel- loval Gorbačov. Ne bo več mesta minist- rskega predsednika, ker bo sam državni poglavar tudi predsednik izvršne oblasti (približno kot v ZDA). Uvedli naj bi še mesto podpredsednika republike.

Poleg tega so uvedli še vrsto drugih državnih organov, ki pa ne bodo v ozki povezavi s predsednikom države. In prav s tem se je Gorbačov zelo spretno izognil raznim nevarnostim, ki bi sicer lahko zvodenele reformistično politiko novega političnega toka.

USPEŠEN OBISK V RIMU IN VATIKANU PARISKA KONFERENCA

Takoj zatem se je predsednik Gorba- čov podal na obisk v Rim. Tu so ga spre- jeli predsednik republike Cossiga in pred-

sednik vlade Andreotti z ministri. V krat- kem, niti enodnevnem obisku preteklo ne- deljo pa se je zvrstilo veliko politično pomembnih dogodkov, od podpisa med- državnega sporazuma o prijateljstvu in sodelovanju do drugih važnih dosežkov v medsebojnih pogovorih.

Na Kvirinalu je Gorbačov tudi prejel nagrado »Fiuggi« za svoje nenehno priza- devanje za nove odnose med državami in za mir v svetu. Še isti večer je nato odpotoval v Pariz na konferenco o ev- ropski varnosti in sodelovanju, kjer bo skupno z ostalimi evropskimi državnimi poglavarji in načelniki vlad podpisal li-

stino o novih mednarodnih odnosih.

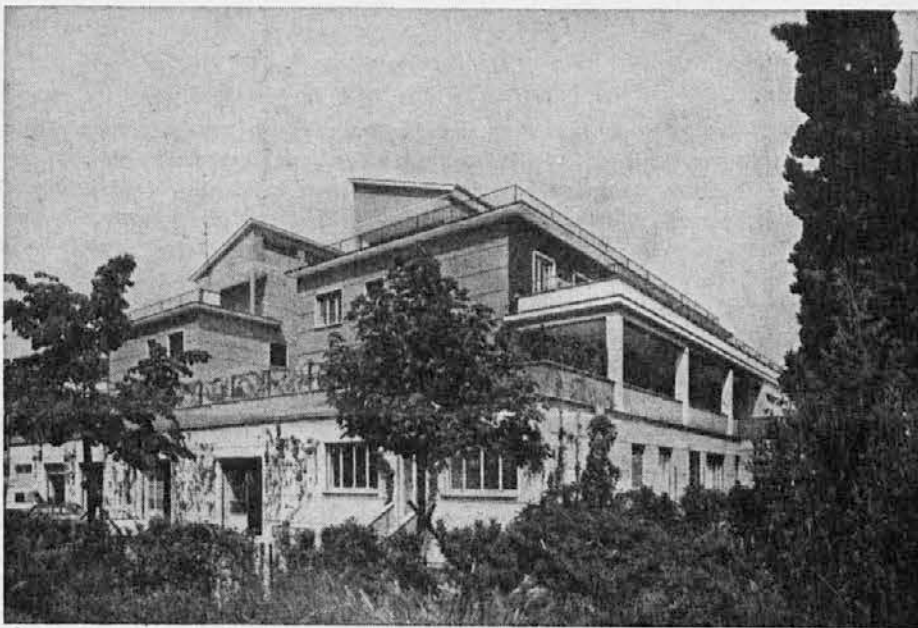
Prav tako je bil zelo pomemben kratki obisk Gorbačova pri papežu Janezu Pavlu II. v Vatikanu. To je bil že drugi obisk sovjetskega voditelja pri sv. očetu. Pote- kal je v prisrčnem vzdušju; na koncu je bilo izrečeno »nasvidenje v Moskvi«.

Kot kaže, je papež pozitivno ocenil se- danja prizadevanja Gorbačova v notranji in zunanji politiki za mir v svetu in člo- vekove svoboščine, vključno verske. Nova smer v Kremlju kaže torej na vzpodbud- ne poteze, ki nedvomno korenito spre- minjajo podobo današnjega sveta.

Spectator

VELIK DAN ZA SLOVENIK

V četrtek, 22. novembra je napovedan obisk Janeza Pavla II. v zavodu »Sloveniku« v Rimu. Obnovili so hišno kapelo in za blagoslovitev povabili sv. očeta, ki je na to pristal. S slovenskimi škofi in povab- ljenci bo ostal tudi na večerji.

Vsak govori svoj jezik - ali se sporazumemo?

To je bilo uvodno vprašanje diskusij- skega večera v domu v Tinjah, ko sta se srečala slovenski ministrski predsednik L. Peterle in koroški deželni glavar Haider.

Slovensko in nemško govoreča publika je tako rekoč razširila dvorano, ki je bila spet veliko premajhna, da bi sprejela ne- kaj sto poslušalcev, ki jih je na začetku pozdravil rektor Kopeinig. Navzoča sta bi- la še dva slovenska ministra, jugoslovans- ki konzul v Celovcu in tudi predstavniki koroške vlade oz. organizacij. Vidnih pred- stavnikov slovenske manjšine ni bilo.

Vodja razgovora, ki naj bi ta večer rešil mnoga še nerešena vprašanja in spre- menil vprašalni stavek v pritrdilnega, je bil ravnatelj slovenske gimnazije (ki naj bi se po Haiderjevo imenovala dvojezična) dr. Vošpernik. Hotel je najprej odgovor deželnega poglavarja na vprašanje, zakaj naj bi slovenska gimnazija bila getovska (to je Haider povedal v koroški televi- zijski oddaji). Kljub protestom in dejstvu, da šolo obiskujejo tudi nemško govoreči Korošci, da se dijaki lahko učijo kar 9 jezikov, in drugimi prednostmi, Haider ni spremenil svojega mnenja in si celo do- mišljal, da bi moral že prej priti na Ko- roško (sam prihaja iz Gornje Avstrije), pa bi bil marsikateri problem (gotovo v ško- do manjšine) že rešen.

Sploh se je deželni glavar koroški pro- blematiki zelo izogibal, navdušil se je le za kulturno in gospodarsko sodelovanje s Slovenijo. Glede obljubljenih pisarne za narodne skupnosti pri deželni vladi je ter- min preložil do Božiča, prof. Peterle pa je vseeno hudomušno izrazil upanje, da bi to morda lahko bilo že Miklavžovo da- rilo... Tudi pojma besede »vindišar« ni znal logično razložiti — po njegovem mne- nju naj bi to bil slovenski jezik z nem- škimi izposojenkami.

Slovenski ministrski predsednik Peterle je vse navzoče pozdravil v imenu mlade demokracije. Prišel je v Tinje na dialog, ne na tekmo. Tako doma kot na Koro- škem bo treba resno o preteklosti pri- kazati stvarno in ne enostransko kot do sedaj, prihodnost pa bo morala odpraviti vse, kar še bremeni obojestransko sodelo- vanje.

Kako daleč smo od tega še oddaljeni (kar je bilo tudi Haiderjevo mnenje, ker se pač z njegovimi izjavami nihče ni stri- njal), se je pokazalo tudi pri debati, ki se je živahno razvila in trajala pozno v noč.

R. B.

Volitve v Bosni in Hercegovini

V nedeljo 18. novembra so bile v Bosni in Hercegovini prve demokratične volitve po vojni. Udeležba je bila povoljna (70 %). Kakih posebnih motenj ni bilo. Podatki prihajajo zelo počasi. Iz prvih poročil se zdi, da bodo zmagale narodne stranke Srbov, Hrvatov in Muslimanov, manjši odstotek pa bodo odnesle stranke refor- miranih komunistov in pa Markovičeva stranka za Jugoslavijo.

Istra-Standa na Reki

Na Reki so odprli veletrgovino Istra- Standa. Povsem je enaka trgovinam Stan- da v Italiji, kjer se dobi vsega. Za prebi- valce Reke je bilo pravo presenečenje. Prvi dan je trgovino obiskalo 1600 kupcev; tudi inkaso je bil zadovoljiv, kot piše La Voce del popolo z Reke.

Z onstran meje

DVE TRETJINI SLOVENCEV ZA ODCEPITEV

Obisk svetnika za komunikacije in poli- tiko javnega obveščanja iz beogradskega veleposlaništva ZDA v Sloveniji lahko po- vezemo z dejstvom, da je v pisanju ame- riškega tiska o Jugoslaviji prišlo do po- membnega zasuka. Pretekli teden se je namreč direktor organizacije Helsinki Watch v listu Washington Post spraševal, zakaj naj bi ZDA podpirale Jugoslavijo, ko pa se je njena vlada izkazala za ne- močno, da bi uveljavila demokracijo in svoboščine. Zato se zavzema, da bi ZDA podprle le Slovenijo in Hrvaško.

Težko bi bilo verjeti, da so ta stališča bistveno vplivala na Demosov predlog o plebiscitu, ki sta ga najbolj zavzeto za- govarjala dr. Tine Hribar in dr. Jože Puč- nik. Zunanji minister Rupel je veliko bolj zadržan, podobno pa tudi vlada in opo- zicija.

Res je sicer, da naglica otežuje pripra- ve na plebiscit. Slovenija nima zakona o plebiscitu, zato bi ga bilo potrebno spre- jeti po hitrem postopku. Vprašanje je tudi, kdo naj bi se smel plebiscita ude- ležiti. Slovenski krščanski demokrati so na seji sveta stranke minuli teden predla- gali, naj obvelja sedanji zakon o držav- ljanstvu. Tudi ekonomske študije o po- sledicah odcepitve še niso izdelane.

Toda treba je poudariti (in tu ne gre za volilne obljube), da je v to jabolko pač treba ugrizniti, saj je dejanska samo- stojnost predpogoj, bodisi za morebitne konfederalne povezave, bodisi za popolno samostojnost. Sicer pa razpoloženje lju- di ne zaskrbljuje. Po anketi Dela naj bi se na plebiscitu 64 % ljudi izreklo za sa- mostojnost, le 16 % jih temu nasprotuje. Skoraj 20 % je še neodločenih; gotovo pa je, da bi s primerno vseslovensko kam- panjo brez težav pridobili tudi še neodlo- čene.

Anketa utegne presenetiti JLA, ki sicer namerava spoštovati rezultat plebiscita, ne verjame pa, da bo uspel. Ne gre pozabiti tudi na Slovence po svetu, ki se za Božič vračajo domov in bi se lahko plebiscita 23. decembra udeležili.

SLOVENIJA NA PARIŠKEM VRHU KVSE

Po odločnih zahtevah Slovenije in potem ko je bila zavrnjena pobuda nekaterih osamosvajajočih se narodov, da se kot samostojne delegacije udeležijo Kongresa o evropski varnosti in sodelovanju (KVSE), je jugoslovanskega zveznega ministra le uspelo prepričati, da bo lahko v delega- ciji, ki jo bo vodil Jović, tudi slovenski zunanji minister Rupel. Rupel sicer ne bo

imel pravice do nastopa, računa pa na organizacijo tiskovne konference, na kate- ri bi govorili o interesih Slovenije in na neformalne stike z evropskimi državniki. Vrh v Parizu bo od 19. do 21. novembra; morda pa nanj utegne vplivati tudi topel sprejem Lojzeta Peterleta na kongresu Evropske ljudske stranke v Dublinu.

Med zunanje političnimi dogodki naj omenimo še obisk delegacije Mednarodne helsinkiške federacije za človekove pravice v Ljubljani. Delegacija je pred tem obis- kala Beograd, kamor je bila povabljeni s strani zveznega predsedstva po inciden- tu ko so srbske oblasti na Kosovu isto delegacijo samovoljno izgnale.

Delegacija je opozorila — sicer brez do- kazov na domnevno kršenje ekonomskih in političnih pravic ne-Slovencev v Slove- niji. Članica delegacije Tanja Petovar (iz Jugoslavije) pa je izrazila zaskrbljenost za usodo priseljencev, če se bo Slovenija od- cepila. Pri tem sta druga dva člana — kot navaja Delo — skrivnostno molčala.

MARKOVIČEV GOVOR V ZVEZNI SKUPŠČINI

Po Markovičevem govoru v skupščini zares ni več zasoja, na koga premier sploh še računa. Zoperstavil se je namreč krše- nju zvezne ustave in zakonov po vsej državi, omenil Slovenijo, Hrvaško in Sr- bijo. Prvič se je uradno zavzel za obno- vitev ustavnega življenja na Kosovu in delovanja pokrajinskih organov. Republi- ke naj bi zamrzile vse aktivnosti, ki so proti ustavi, češ da je to edina alterna- tiva diktaturi v Jugoslaviji.

Poudaril je, da bo tečaj dinarja ostal nespremenjen in napovedal, da bo v letu 1991 zunanjetrgovinski primanjkljaj Jugo- slavije znašal 1,9 milijarde dolarjev. Marković je ob tem dejal, da smo si z no- tranjnimi nesoglasji sami zaprli že odprto pot v Evropo.

Napovedal je državne subvencije za kme- tijstvo in obtožil že omenjene republike, da delajo po svoje. Tako Srbija federaci- ji ni nakazala kar 215 milijard, ki bi jih morala, Slovenija pa je »pozabila« na 16 milijard obveznosti.

Glede Srbije ima Marković le eno manj- šo karto v rokah. V svojem govoru je namreč izjavil, da je največji problem »neka velika banka«, katere zlom bi po- menil tudi zlom te republike. Kot se je izvedelo, naj bi bila to Beogradska banka, republika pa Srbija. S štirimi milijardami dolarjev, kolikor naj bi ta banka potre- bovala za sanacijo, Marković poskuša Sr- bijo umiriti znotraj Jugoslavije v njenih velikosrbskih težnjah.

Leon Marc

V PROTITOKU

ENOTNOST

Enotnost — čudovita beseda, katero zamejski Slovenci beremo ali slišimo vsaj desetkrat na dan že najmanj petinštirideset let. Slovenci v Italiji moramo v obrambo svojih pravic nastopati čimbolj enotno... Med različnimi komponentami mora priti do čimvečje akcijske enotnosti... Tako gesla so postala naš vsakdanji kruh, poleg njih pa je bil govor o enotni slovenski delegaciji, enotnem slovenskem kulturnem prostoru itd.

Nobena skrivnost ni, kakšen pomen je skozi desetletja zadobil izraz »enotnost«. Kadarkoli je kdo izrekel kako kritično misel na njen račun, so že prišli na dan protesti, izjave, resolucije in napadi na kake »zakrknjene klerikalce« — tako je enkrat »Primorski dnevnik« ožigosal slovenske katoličane —, ki naj bi rušili enotnost Slovencev v Italiji. Ob vsem tem ni dvoma, da je bila t.i. enotnost Slovencev le stereotip, s katerim je levičarsko-laični lobby preko svojih organov, kanalov in glasil vplival na slovensko javno mnenje in mu ponujal vizijo družbe, ki nikakor ni bila realna.

Ideja o enotnosti je bila ideja o nekem monolitnem sistemu oz. strukturi, katero bi vodila garnitura, ki bi seveda pripadala »naprednim« in »avantgardnim« krogom. Jasno je, da bi v takem sistemu ne smela obstajati nikakršna samostojna misel, nasprotno: sleherno najmanjše razhajanje v pogledih bi pomenilo veliko nevarnost za slovensko narodnostno skup-

nost v zamejstvu, saj ji nenehno grozijo razni sovražniki: italijanski nacionalizem, fašizem, klerikalizem, revanšizem itd.

Nič čudnega torej, če so skozi vsa ta leta vsak samostojen pogled ali kritiko preganjali, kar se v bistvu dogaja tudi danes. Reakcije na pisanje Mladike in izjave Slovenske skupnosti so zgovorne: zakaj se SSK oz. slovenski katoličani obnašajo tako prav sedaj, ko je slovenski narod, predvsem pa njegovi deli izven matične domovine, v tako delikatnem položaju; Na tak način rušijo seveda enotnost...

Menimo, da bi morala vsaka komponenta naše skupnosti imeti zagotovljene vse pogoje, da se normalno razvije; tudi katoličani niso pri tem izveti, saj so verjetno edina skupina, ki je bila stalno zastopljena in ki se sploh ni bila okoristila z raznimi bolj ali manj jasnimi posli. Očitno to ni pogodu nekaterim levičarskim (in ne samo levičarskim) krogom: zakaj hočejo slovenski katoličani razviti svojo strukturo? Mar ne vidijo, da je tak način delovanja že zastarel, da so se razmere spremenile? Težiti moramo namreč k enotni strukturi, k enotnemu nastopanju itd. Kdor ima, ima namreč pravico to ohraniti ali celo povečati, kdor pa nima, naj kar molči, ker bi v nasprotnem primeru »rušil enotnost«.

Do kdaj bo pri nas prevladovala taka absurdna miselnost?

nl

DUHOVNA MISEL ZA NEDELJO KRISTUSA KRALJA

»Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta! Prejmite v posest kraljestvo, ki vam je pripravljeno ob začetku sveta!« (Mt 25, 34)

Na zadnjo nedeljo cerkvenega leta nas Cerkev vabi, da razmislimo o Jezusu Kristusu, Kralju vesoljstva; začutili bi moralni razliko med Jezusom in vladarji tega sveta. Mogočniki tega sveta so največkrat visoko nad svojimi ljudmi, daleč in hladni. Še na misel jim ne pride, da bi dali življenje za svoje podanike (največkrat morajo umirati podaniki za svoje vladarje), skrbijo bolj zase kot za svoje ljudstvo in so vedno na strani tistega, ki ima večjo moč in zmagoje.

Jezus Kristus, Kralj nebes in zemlje, pa ima vse rad, brez razlike. Umrli je, da bi rešil druge. Za svoje ljudstvo skrbi kakor pastir za svoje ovce, živi med svojimi (še več, živi v vsakem od nas) in je vedno na strani šibkejšega.

Jezus Kristus je predvsem Gospodar vsakršnega življenja. S svojim vstajenjem je premagal smrt — brez njega bi ne moglo nič obstajati.

Na polnost življenja v nebesih nas navaža že sedaj s svojimi zakramenti, po svoji besedi in molitvi. V krstu nam ponuja življenje božjih otrok, čeprav je naša človeška narava slabotna in minljiva; po zakramentu sprave nas grešnike spet vključuje v življenje božje milosti; v svetem Rešenju telesu in sveti Rešnji krvi nam daje predokus, zagotovi prihodnjega življenja in moč, da lahko vztrajamo v službi Bogu in bližnjemu. Vsakdo med nami živi odločilne in težke trenutke na svoji življenjski poti. Takrat nam priskoči na pomoč v zakramentih birme, zakona, mašniškega posvečenja in bolniškega maziljenja.

Prosimo Jezusa Kristusa, Kralja vesoljstva, da bi bili vedno v službi življenja, da bi vse življenje uresničevali dejavno ljubezen in bi tako ne preslišali njegovega vabila: »Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta!«

MILAN NEMAC

60 let orgljanja

Pred šestdesetimi leti, 4. novembra 1930, je v župnijski cerkvi v Borštu pri maši hvalničarji sedel za orgle takrat 17-letni mladenič, domačin iz Zabrčja. Kakor leta 1930 tako je tudi letošnjo zahvalno nedeljo isti mladenič, danes seveda že z vnuki ob sebi, sedel za domače orgle in vodil ter spremljal cerkveno petje med slovensko službo božjo. Jubilant, o katerem govorimo, je Drago Petaros, uveljavljeni orglar in zborovodja. Z njim smo se ob tej priložnosti pogovarjali o njegovi glasbeni in življenjski poti.

Gospod Petaros, kdaj in kako ste se začeli glasbeno izobraževati?

To je bilo v težkih časih narodnega preganjanja. Študiral sem pri prof. Stanetu Maliču, in sicer klavir, harmonijo in kontrapunkt. Seveda ni bilo govora o kaki slovenski glasbeni šoli. Prof. Malič nas je zbiral na svojem domu v Trstu. Imel me je posebno rad, tako da me je obdržal za svojega učenca tudi potem, ko je zmanjkala vsaka denarna podpora iz matične domovine.

In tako ste začeli igrati tudi v domači cerkvi.

Da, to je bilo na zahvalno nedeljo leta 1930. Od takrat sem opravljal to službo neprekinjeno do danes, le med vojno to ni bilo vedno mogoče.

Kakšne spomine imate na predvojno obdobje?

Pri nas se je v cerkvi ves čas pelo in molilo slovensko. Cerkevni pevski zbor je povezoval vaščane tudi narodno. Vadili smo cerkvene in narodne pesmi. Tudi na pogrebih smo peli vedno slovenske pesmi. Seveda smo morali biti pri tem z ozirom na tedanje čase previdni. Vendar pa ra-

Drago Petaros

zen kakšnih groženj, hujših posledic ni bilo.

Kakor sem razumel, niste le organist, ampak tudi zborovodja.

Seveda. Naravno je bilo, da je organist prevzel tudi zbor. Zborovodskemu delu sem se posvetil zlasti po letu 1945. V Borštu sem vodil zbor »Slovenec«, ki je nastopal na prosvetnih prireditvah, pa tudi v cerkvi. Od začetka je bil zbor dovolj številan, tako da smo sodelovali tudi na večjih prireditvah, snemali za koprski in ljubljanski radio... Kljub mnogim obveznostim s prosvetnim petjem nisem zamenjal orgljanja in cerkvenega petja.

Kako pa danes?

Pevcev je danes veliko manj, pa tudi zanimanje za petje med mladimi peša.

Iz slovenske Koroške

Umrli je Janko Urank

V nedeljo, 4. novembra je v celovški bolnišnici po kratki, težki bolezni umrl dipl. trg. Janko Urank, ki je šele letos dopolnil 70 let. Pogreb je bil v petek, 9. novembra v Hodišah in je pokazal, kako priljubljen in spoštovan je pokojni bil. Mašo zadušnico sta opravila tamkajšnji župnik g. Kassl in nekdanji ravnatelj Slovenske gimnazije dr. Zablatnik. Zbralo se je veliko ljudi iz vseh koncev Koroške in zamejstva in tudi govornikov ni manjkalo. Sicer pa je Narodni svet koroških Slovencev že dopoldne imel v Slomškovem domu žalno sejo, ki so se je udeležili sorodniki in vidni predstavniki javnega življenja. Med drugimi sta govorila soustanovitelj in sedanji predsednik NSKS (dekan Sreenc in dr. Grilc).

Janko Urank — doma v Vincelni vasi pri Galiciji — je bil med vojno (skupaj z očetom) zaprt v Dachau, še prej pa v celovških zaporih skupaj s selskimi žrtvami. Kasneje se je vključil v politično in kulturno delo pri obnovi narodne skupnosti. Bil je soustanovitelj NSKS, več let njegov tajnik in zadnja leta podpredsednik, poleg tega pa dvakrat predsednik Združenja staršev na Slovenski gimnaziji v Celovcu.

Sodelavec oz. urednik Našega tednika (NT) Vincenc Gotthardt je 5. novembra na Dunaju iz rok prosvetne ministrice dr. Hawlickove prejel avstrijsko nagrado za literarno kritiko.

Leta 1993 naj bi na Koroškem, skupaj z deželnimi volitvami, bile tudi volitve za avtonomno zastopstvo Slovencev v deželni vladi. Medtem ko je NSKS za to sodelovanje, Zveza slovenskih organizacij odklanja take volitve. Kdaj si bomo Slovenci enotni?

Koroški deželni glavar dr. Haider je v petek, 9. novembra (v spremstvu namestnikov dr. Ambrozija in Zernatta ter dr. Unkarta) obiskal v Ljubljani slovenskega ministrskega predsednika prof. Lojzeta Peterleta in z njim razpravljaj predvsem o gospodarskem (zaprte elektrarne Krško in Koralpe) in kulturnem sodelovanju.

R. B.

Sprejem za dr. Alojzija Šuštarja

Predsednik Slovenije Milan Kučan je 16. novembra v vili Podrožnik priredil sprejem za ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Alojzija Šuštarja ob njegovi 70-letnici. Sprejema so se udeležili tudi člani predsedstva RS dr. Matjaž Kmecl, Ciril Zlobec in Dušan Plut, mariborski škof dr. Franc Kramberger, koprski škof dr. Metod Pirih ter ljubljanski župan Jože Stregar.

Kljub temu v domači cerkvi vsako nedeljo in praznik sodeluje pevski zbor.

Katero je bilo v teh letih vaše največje zadoščenje?

Če ne bi pri tem imel duševnega zadoščenja, ne bi vztrajal toliko let. Orgljanje in cerkvena glasba sploh pa sta pravzaprav tudi posebna oblika liturgičnega doživljanja. Ze samo poslušanje lepe glasbe človeka dviga, kaj šele če je človek sam glasbenik.

Gospodu Petarosu je ob tej priložnosti z osebnim pismom čestital in se mu zahvalil tudi tržaški škof Bellomi. Prav tako tudi domači župnik Albert Miklavc in vsa župnijska skupnost. Čestitkam za 60 let zvestobe narodu in Cerkvi se pridružuje tudi uredništvo Katoliškega glasa.

(Pogovarjal se je Tomaž Simičič)

Umrli je kipar Zdenko Kalin

V Ljubljani je za srčno kapjo umrl kipar in akademik Zdenko Kalin. Bil je naš goriški rojak, saj se je rodil v Solkanu 11. aprila 1911; star je bil torej 79 let.

Akademijo za likovno umetnost je študiral v Zagrebu in jo končal leta 1934. Od 1948 je bil profesor za likovno umetnost v Ljubljani do upokojitve 1978. Bil je redni član SAZU.

Zdenko Kalin je bil leta 1937 med ustanovitelji Kluba neodvisnih slovenskih umetnikov, ki je tisto leto prvič razstavljaval v Jakopičevem paviljonu v Tivoliju v Ljubljani. Med vojno je ustvaril »Pastirčeka«, ki so ga postavili v Tivoliju 1. maja 1946 in zaključuje sedaj večerne programe slovenske televizije. V svoji rodni vasi Solkanu je postavil spomenik padlim borcem, ki stoji ob glavni cesti.

Msgr. Mirko Brumat

Msgr. M. Brumata in časnikarja Poldeta Kemperleta je fotograf ujel na ulici nekaj mesecev pred smrtjo. Kemperle je umrl v juliju, msgr. Brumat v novembru 1950

NJEGOV ODNOS DO KOMUNIZMA

Ko sem nekemu mlajšemu duhovniku naše škofije povedal, da bi v tem mesecu obhajali 40-letnico smrti kanonika msgr. Mirka Brumata, je odgovoril: »Ne poznam ga; nisem še slišal o njem.«

Ne samo ta mladi duhovnik, temveč vsi naši mlajši rodovi ne poznajo tega našega duhovnika, o katerem je Katoliški glas ob njegovi smrti zapisal: »Msgr. Brumat je polagoma zrastel v osrednjo in vodilno osebnost slovenske duhovščine na Goriškem.« Naj zato priključim v spomin, kdo je bil msgr. Mirko Brumat.

Najprej to, da se je rodil v Šempetru pri Gorici 18. julija 1897 v družini, ki se je tjakaj preselila iz Furlanije in je tam vodila poštni urad. Tudi njegova mati je bila pristna Furlanka. In v tej rekli bi »furlanski« družini se je rodil pokojni monsignor. Postal pa je slovensko zvezen mož kot malokdo. Ob srebrni maši 15. avgusta 1945 je v pridigi dejal: »Mariji se imam zahvaliti, da sem svoje ljudstvo vedno iskreno in nesebično ljubil.« Ta ljubezen je bila ena njegovih značilnosti v vsem življenju, zlasti v vsem njegovem duhovniškem delu.

Osnovno šolo je obiskoval v Šempetru, nato nemško gimnazijo v Gorici in jo izdelal z odliko. Po maturi 1915 se je odločil za bogoslovje, ki je pa takrat gostovalo v Stični. Že naslednje leto so ga poslali v Innsbruck na univerzo. Tam je bil sošolec msgr. G. Velčica, s katerim sta ostala iskrena prijatelja vse življenje, tudi pozneje, ko sta se oba znašla v Gorici v stolni cerkvi najprej kot vikarja in nato kot kanonika. Oba sta bila iskrena, brez hinavščine in sta tudi na prižnici imela pogum povedati, kar je bilo treba povedati, ali je bilo oblastem všeč ali ne. Slo

jima je zmeraj predvsem za resnico.

V Innsbrucku je M. Brumat doktoriral in 15. avgusta 1920 pel novo mašo pri kapucinih v Gorici, ker je bila šempetrska cerkev v razvalinah. Po novi maši ga je nadškof Sedej poslal v Solkan za kaplana. Solkan je bil znan kot »rdeča vas« že pred prvo svetovno vojno; tam so bili že takrat zelo močni socialni demokrati.

Po prvi svetovni vojni je vas postala še bolj rdeča, saj so imeli med seboj Josipa Sreberniča, ki je bil leta 1923 izvoljen za poslanca na komunistični listi. Msgr. Brumat je v Gorici potem pripovedoval, da je v Solkanu spoznal, kaj je komunizem, in tudi zaradi tega postal med zadnjo vojno in po njej najbolj glasen kladivar proti brezbožnemu komunizmu.

Pri tem je bil neustrašen. S prižnice, v privatnih razgovorih in celo v spovednici je razkrinkaval komunistično propagando, ki je med zadnjo vojno osvajala Primorsko. Ob njegovi smrti je neka družbenica zapisala v listu Vijolica: »Prej kot vsi drugi je razkrinkal komunizem in vse njegove strašne posledice. Zato pa ni duhovnika na Primorskem, ki bi bil od strani komunistov bolj zasvožen kot naš gospod voditelj. Ni se zmenil za njihove grožnje, niso ga zadele njihove podle žalitve in obrekovanja. Neustrašeno je nadaljeval svoje poslanstvo...«

Msgr. Brumat se je dobro zavedal, da ga partija sovraži in mu želi smrt. O tem smo pred časom tudi že zapisali, da je med vojno bil med kandidati za ustrelitev.

V tej slutnji je že 1. maja 1945 odšel čez Sočo in nato v Videm, kot piše msgr. Novak v svoji kroniki. In že 2. maja, kot poroča isti kronist, so ga ob dveh popolnoči prišli iskat na stanovanje.

K. Humar

Njegova dobrota bo večno živela

Pogreb misijonskega zdravnika dr. Janeza Janeža je bil 19. oktobra. Prišli so trije škofje, med njimi tajpeški nadškof, in 50 duhovnikov. Po maši je bil kitajski obred darovanja kadila, cvetja, sadja, vina in drugega. Pogreba so se udeležile kraljeve oblasti, zdravniško združenje, bolničarsko osebje.

Pogreb se je vil po lotunških ulicah. Na čelu spreveda so nosili veliko sliko dr. Janeža, za njo velik napis predsednika republike. Sledilo je 78 bolničark s cvetjem, ker je pokojni imel 78 let. Za njimi čudovito okrašen voz s krsto. Ko so šli mimo največje budistične pagode, so bonci žalostno tolkli po svojih sakralnih bobenčkih.

Tako se je Lotung zadnjikrat poslovil od svojega velikega dobrotnika. Pokopali so ga na kitajskem katoliškem pokopališču, ker je hotel biti pokopan med Kitajci, ki jih je tako ljubil.

Predsednikov napis se je glasil: »Njegova dobrota bo večno živela«. Predstojnik kamilijancev dostavlja: »Božja neskončna dobrota se je utrnula v laičnem misijonarju dr. Janežu.«

Katoliška Cerkev v Srbiji

V Beogradu izhaja »Blagovest«, versko

glasilo za beograjsko nadškofijo, ki obsega vso ožjo Srbijo. V Beogradu je šest katoliških župnij in sicer: Kristusa Kralja, sv. Antona Pad., sv. Cirila in Metoda, sv. Jožefa Delavca, sv. Petra in Marijinega Vnebovzvetja.

V Beogradu delujejo tudi številne redovnice (šolske sestre in usmiljenke). Zanimivo je, da so v Beogradu z velikim veseljem sprejeli slovenske usmiljenke, ko jih je slovenska partija izgnala iz ljubljanskih zdravstvenih ustanov.

Izven Beograda je v Srbiji še osem katoliških župnij, med njimi v Hruševcu, Kragujevcu in v Nišu. Dve župniji sta v Zemunu. Skupno je v nadškofiji 16 župnij in jo vodi dr. Franc Perko.

»Tretji dan«

Izšla je druga letošnja številka revije »Tretji dan«. V podnaslovu je zapisano: »Verski časopis študentov in izobraženec«. List res ni za vsakogar, za intelektualce pa je zelo koristen.

Za boljši družbeni svet

V Mariboru in v Ljubljani se vrši teološki tečaj pod gornjim naslovom. Predavajo duhovniki in laiki.

Hvaležnica 1990 v tržaški stolnici

Že deset let se slovenski verniki tržaške škofije za hvaležnico zberemo v stolnici sv. Justa. Vsa leta je vodil bogoslužje naš škof Bellomi. Letos je izjemoma stopil na njegovo mesto mariborski škof Kramberger. Do spremembe je prišlo zaradi praznovanja 190-letnice rojstva božjega služabnika A. M. Slomška v Bazovici, ki se ga je udeležil tudi mariborski škof.

Za hvaležnico smo stolnico napolnili. Veliko udeležencev ni našlo prostora v klopih. Številna je bila udeležba skavtov in skavtinja, ki so po vsej dolžini cerkve stali v špalirju. Prvič se je zgodilo, da je škofov prihod pozdravilo slovesno zvonjenje, ki smo ga v prejšnjih letih pogrešali. Škofa je spremljalo k oltarju veliko slovenskih duhovnikov.

Za presenečenje je poskrbel naš g. škof Bellomi. G. Marij Gerdol je pred začetkom maše prebral njegovo pozdravno pismo, ki ga objavljamo posebej.

Uvodno misel o pomenu zahvale in hvaležnice je povedal prof. Marijan Kravos. Škof Kramberger pa je v pridigi temeljito razčlenil, za kaj vse se moramo zahvaljevati Bogu: za življenje, za darove srca in duha, za svojo vernost, za pri-

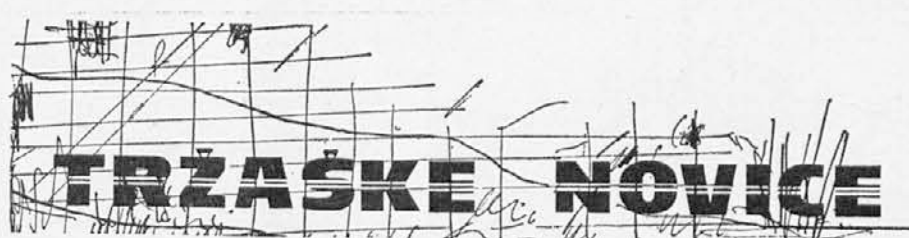
padnost k svojemu narodu, za sadove zemlje. Za prošnje vernikov so se zvrstili skavti in skavtinja, pretežno mlajši.

Prisotni so z zanimanjem spremljali prinašanje darov k oltarju. Oltarne stopnice so se napolnile s košarami in jerbasi, polnimi raznih dobrot. Izvirna misel je bila dar kraškega kamna, ki je podlaga naši zemlji.

Za petje je bilo dobro poskrbljeno. Na koro so se zbrali pevci in podpirali ljudsko petje, ki je bilo zares mogočno. Za spremembo je poskrbel svetoivanski zbor Kresnice, ki je zapel slavo, psalm, vrstico in še nekaj delov. Ob koncu maše je vsem iz srca privrela zahvalna pesem in še mogočna Marija, skoz življenje.

Potek slovesnosti je pripravil in vodil g. Marij Gerdol, voditelj Pastoralnega središča. Miloščino v cerkvi so pobirali za poplavljenca v Sloveniji, za kar se je g. škof še posebej zahvalil.

Doživeli smo zares prav lep praznik. Dodal bi samo kritično misel: Cesar se ne razume, je kakor da ni bilo govora. Tisti, ki govorijo pri mikrofonu, naj se mu bolj približajo ali pa vsaj govorijo z močnejšim glasom. - SZ

Dve Slomškovi proslavi

Vsi vemo, da je bil škof Slomšek slovenski narodni buditelj, ki si je prizadeval za širjenje slovenske zavesti v boju zoper ponemčevanje na Štajerskem, da je pripravil slovenske učne knjige, ustanavljal slovenske nedeljske šole in širil ljudsko prosveto; da je ustanovil in urejal »Drobtinice«, izdal zbirko posvetnih »Pesmi na Koroškem in Štajerskem«, pripoved »Blaze in Nežica« in da ima sploh neprecenljive zasluge za slovenski narod. Slovenski dolg do Slomška je velik. Ni dovolj, da so ga takratne nemške oblasti na vse načine nadlegovale, Slomšek ni klonil. Z neizmernim zaupanjem v Boga in tudi v veri, da mora slovenski narod ostati tu na trdnih temeljih in v spoštovanju materinega jezika se je dobesedno izgovarjal za našega človeka.

Slomška je ljudstvo že zdavnaj sprejelo. To pričajo razne ustanove, šole, domovi in študijski tečaji. Zato mora škof Slomšek doseči priznanje pri cerkveni hierarhiji kot tudi pri posvetni oblasti. Prehuda je bila dolga zamlanost tega velika slovenskega naroda, ki zasluži mesto ob Francetu Prešernu.

Te misli in čustva so se iskrali na Slomškovi proslavi v domu, ki nosi njegovo ime 17. novembra zvečer v Bazovici. Ob 190-letnici Slomškovega rojstva nas je presenetil s svojim obiskom mariborski škof Kramberger, ki je v svojem posegu še globlje osvetlil lik tega svetniškega kandidata.

Mali David nas je pozdravil s Slomškovo »En hriček bom kupil« (zaigral nam jo je na harmoniko); nato nas je v svet Slomškovih pesmi, gesel in lepe besede popeljal Aleksij Pregarc. Otroški pevski zbor Slomšek je odlično podal tri njegove pesmi.

Prijetno presenečenje pa so nam pripravili dekleta pedagoškega liceja v Trstu »A. M. Slomšek«. Njihov nonet je počastil proslavo z izvajanjem treh pesmi. Njihova ravnateljica dr. Elvi Slokar je v svojem posegu še posebej poudarila, da si štejejo v čast, da je njihova šola poimenovana po tem narodnem buditelju, katerega načela in smernice hočejo vedno uresničevati.

Proslavo je zaključil moški zbor Novega sv. Antona z dvema umetnima pesmima in zaključil s cerkveno Zgodnjo Danico. Z zanimanjem smo tudi sledili diapozitivom iz Slomškovih krajev in prisluhnili njegovemu življenjepisju.

Nedeljsko slovesno bogoslužje je vodil mariborski škof Kramberger. Posebno si štejemo v čast, da nam je blagoslovil barvna okna, ki predstavljajo našo zavetnico sv. Marijo Magdaleno, zavetnika Padič sv. Cirila in Metoda, zavetnika Gropade sv. Roka in nazadnje še škofa Slomška.

Na proslavi in pri maši smo se spomnili naših ljudi, ki jih je v Sloveniji zadelo huda ujma. V ta namen je bil oddan ves izkupiček. - A. M.

★

Slomškova proslava v Nabrežini

V nedeljo, 18. novembra popoldne so v Nabrežini proslavljali svetniškega kandidata škofa A. M. Slomška. Slovesnost je bila najprej v cerkvi, ki so jo verniki napolnili do kraja.

Pevski zbor Fantje izpod Grmade in domači cerkveni zbor sta skupno zapela nekaj znanih Slomškovih pesmi. Peli so še pevci iz Poniške pri Celju, ki so prišli skupaj s svojim župnikom. Skupina skavtov je recitala odlomke iz Slomškovih spisov.

Glavni govornik je bil dr. Stanko Janežič, profesor in pesnik iz Maribora. V svojem govoru nam je nanizal veliko besed iz Slomškove mladosti, njegovih šolskih let in njegove poti do mašništva. V lepi besedi nam je prikazal bogato duhovniško delo v šoli, na prižnici, med sobratmi in preprostim ljudstvom.

Zelo važna, versko in narodno pomembna je bila preselitev škofijskega sedeža iz St. Andraža v Labotski dolini v Maribor (1857), ustanovitev Mohorjeve družbe (1851), ustanovitev bratovščine sv. Cirila in Metoda.

Slovensko ljudstvo je vedno poudarjalo svetost škofa Slomška. Iz njegovih nauk nam je tudi ob tej priložnosti blestel njegov temeljni opomin v znanem pripo-

ročilu: Sveta vera bodi vam luč, materina beseda pa ključ do edino prave narodne omike.

Kakor takrat, moramo dodati, tako velja tudi danes v Sloveniji, zamejstvu in zdomstvu. - J. K.

Mladi iz zamejstva in iz Slovenije so se srečali

Mladinska sekcija SSK je v soboto, 17. nov., imela v gosteh predstavnike mladinskih organizacij političnih strank, ki delujejo v okviru Demosa. Obiska so se tako udeležili predstavniki Zveze slovenske kmečke mladine (Marjan Podobnik), Mlade iniciative pri SDZ (Tamara Antonac in Mojca Sifer), predstavniki Mladih socialdemokratov (Mitja Žagar in Matej Makarovič) ter Mladih krščanskih demokratov (Primož Bulc in Boštjan Turk).

Gostje so najprej obiskali bazoviško gmajno, kjer so položili cvetje na spomenik bazoviškemu junaku. Sledilo je krajše srečanje s pokrajinskim tajnikom SSK Mirom Opekotom, ki je goste pozdravil tudi v imenu deželne vodstva. Glavni del srečanja se je odvijal na strankinem sedežu v Trstu.

Mladinska sekcija SSK se je s tem srečanjem želela seznaniti z mladimi, ki delujejo v mladinskih organizacijah Demosovih strank in ki predstavljajo nekakšne naravne sogovornike in politične partnerje Mladinske sekcije SSK. Goste je deželni tajnik MS SSK seznanil s političnim položajem Slovencev v Italiji ter delovanjem SSK in njene Mladinske sekcije. Predstavil jim je tudi pričakovanja SSK in njenih volilcev po političnih spremembah, ki so nastale v Sloveniji. Govora je bilo tudi o novi slovenski ustavi in njenih obvezah na področju manjšinskih vprašanj, o užitju državljanских pravic v Sloveniji s strani zamejskih Slovencev, o podpori matice manjšini, o sodelovanju zamejskih organizacij v Mladinskem svetu Slovenije ter o skupnih načrtih za bodoče konkretne akcije in medsebojne stike. Predsednik MS SSK David Slobec je predstavil delovanje MS v zadnjem obdobju, še posebej njene pobude v zvezi z zakonom o kraških parkih.

Gostje so predstavili svoje organizacije, ki delujejo samostojno ter izrazili vso podporo pričakovanjem mladih zamejcev ter se obvezali, da bodo njihove želje skušali uresničevati preko svojih izvoljenih predstavnikov v skupščini. Na srečanju je bila izražena tudi skupna podpora pobudi o plebiscitu za suvereno in samostojno Slovenijo.

Srečanje mladih se je nadaljevalo z obiskom Repubtabra in se končalo v Slov. kult. klubu v Trstu, ki je pripravil javno srečanje za goste iz Slovenije.

Program SSO v novem letu

Izvršni odbor SSO je v preteklem tednu imel dve seji, ki jih je posvetil organizacijskim vprašanjem, odnosom s drugimi političnimi in družbenimi silami ter splošnim problemom slovenske manjšine.

Odbor je med drugim ugotovil, da lepo napreduje zbiranje pomoči za poplavljenca v Sloveniji.

V zvezi z odnosi z drugimi slovenskimi organizacijami v zamejstvu je odbor poudaril, da zadevni pogovori za vzpostavitev omenjenih odnosov na višji ravni napredujejo počasi in še vedno v znamenju pododvojanega neravnotežja.

Odbor je nato odobril program dela do konca leta ter začel razpravljati o programu v novi sezoni. Na dan je prišel tudi pereči problem kraških parkov, ki jih načrtuje deželna uprava in ki grozijo z dejanskim odvzemanjem lastninske pravice slovenskemu prebivalstvu.

To je bilo z razlastitvami v preteklih desetletjih zelo oškodovano, zato SSO zavrača enostransko urejanje tega vprašanja, predvsem pa obsoja namen, da bi načrtovane parke izročili v upravo ustanovi, v kateri naj bi slovensko prebivalstvo ne imelo odločilne besede.

Prav tako je prišlo na dan tudi vprašanje dvojezičnih izkaznic. SSO odločno zavrača novi poskus omalovaževanja in omejevanja pravice slovenskega prebivalstva do dejanske dvojezičnosti.

Z GORIŠKEGA

Prestop v klan roverjev in popotnic

V soboto, 29. oktobra je bil v cerkvi v Jamljah prestop v klan NORP. Obred se je začel že pred mašo, ko smo novinci pripeli svoje ime na vrstico klana in tako bili sprejeti v skupnost Roverjev-Popotnic. Obred se je nadaljeval s sv. mašo, ki jo je daroval duhovni vodja veje p. Marko Rupnik.

Pred darovanjem smo sprejeli v veliko skavtsko družino še štiri člane, ki so takoj za tem prestopili v klan.

Po tem obredu smo novi člani opravili simbolno dejanje. Vsakdo izmed nas je vsejal v vazo seme. Ko bo to seme vzklilo in bo godno za večji prostor, ga bomo presadili. To simbolično dejanje prikazuje delo roverjev in popotnic. Sedaj še raste mo v smo »v vazi« oz. klanu, ko dorastemo bomo pripravljeni za delo izven klana.

Sledila je zakuska, katere so se udeležili tudi starši. Po družabnosti smo se odpravili na postajo v Trbiču in se z vlakom odpeljali do Trbiža, kjer smo izstopili in se peš napotili v Žabnice. Odločili smo se, da gremo na Sv. Višarje. Težko je bilo hoditi v temi. Na planino smo prispele malo pred sončnim vzhodom, ki nas je očaral. Nekoliko smo se odpočili in nekaj ur zaspali.

Ob desetih zjutraj smo se podali k višarski cerkvi in tam počakali novince, ki so prespali v koči sv. Jožefa. Čakanje smo izrabili za veselo kepanje.

Romanje smo zaključili ob križu z branjem božje besede. Skupaj z novinci smo šli nato v Žabnice, kjer so nam šolske sestre postregle s čajem, nakar smo se z vlakom vrnili v Gorico. - P. Č.

Umetniška galerija v Katoliški knjigarni

Podjetje SLOVIMPEX, ki je prevzelo upravo Katoliške knjigarne, je imelo za potrebno, da valorizira svoje prostore, ki so v strogem centru Gorice, tako da zgornje prostore preuredi v galerijo, kjer bodo razstavljali domači in tuji umetniki.

Tako bo v soboto 24. novembra ob 17. uri slovesno odprtje galerije in knjigarne v novi upravi ter skupinske razstave treh likovnih umetnikov. Na ogled bodo dela Zvesta Apolonija, Fulvia Monaja in Edija Žerjale. Galerijo bo odprl goriški župan dr. A. Scarano ob prisotnosti novogoriškega župana Sergija Pelhana.

Zvest Apolonio je doma iz Bertokov pri Kopru. Ukvarja se s slikarstvom, grafiko, prostorskim oblikovanjem in občasno tudi s scenografijo. Trenutno je dekan Akademije za likovno umetnost v Ljubljani. Za svoje delo je prejel nagrado iz Prešernovega sklada.

Slikar Fulvio Monai je po rodu iz Pule, a že več let živi v Gorici. Med drugim je izdelal križev pot za cerkev sv. Jožefa Delavca v Stražih in oltarno sliko za goriško stolnico. Uveljavil se je tudi kot umetnostni kritik in izdal dve knjigi o Istri.

Edi Žerjal je tržaški likovnik mlajše generacije. Svoj umetniški čut je izostril pri prof. A. Černigoju, izpopolnil se je v linorezu in grafiki. Obiskoval je tudi tečaj za figuro.

Vsi trije likovni umetniki imajo za sabo že vrsto pomembnih samostojnih in skupinskih razstav doma in v tujini. Dela teh slikarjev bodo v prostorih galerije Katoliške knjigarne na ogled do 31. decembra vsak dan, razen ob ponedeljkih in praznikih, od 8.30 do 12.30 in od 15. do 19. ure.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

gostuje Teatr
KOMISSARZEVSKAJA LENINGRAD
Grigorij Gorin

POZABITI HEROSTRATA

tragikomedija v dveh dejanjih

Kulturni dom, Trst

četrtek, 22. novembra, ob 20.30

M. Gindin - V. Sinakevič

ZVER

tragikomedija v dveh dejanjih

Kulturni dom, Trst

v petek, 23. in v soboto, 24. nov. ob 20.30

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

gostuje Teatr
KOMISSARZEVSKAJA LENINGRAD
Grigorij Gorin

POZABITI HEROSTRATA

tragikomedija v dveh dejanjih

Kulturni dom, Gorica

ponedeljek, 26. novembra ob 20.30

10 let dekliškega zbora »Slovenski šopek«

Dekliški zbor »Slovenski šopek« ob 10-letnici

Deset let je že minilo od krstnega nastopa, ki ga je imel dekliški zbor »Slovenski šopek« 9. novembra 1980 ob odprtju srenjske hiše v Mačkoljah. Ob tej obletnici se pripravlja na celovečerni koncert na vaškem odru.

Zbor je naravno nadaljevanje istoimenskega otroškega zbora pod vodstvom Ljube Smotlak. Nastal je iz veselja do slovenskega petja in želje, da se to še naprej ohranja. Trenutno šteje zbor 18 pevk od 15. do 28. leta starosti. Zbor se stalno prenavlja, starejša dekleta odhajajo, prihajajo pa mlajša. Nekaj deklet sodeluje v zboru že vseh deset let.

Vsako leto nastopa zbor »Slovenski šopek« na reviji cerkvenih pevskih zborov v Trstu in na reviji Primorska poje. Zadnjo nedeljo maja pa poje na vaškem Prazniku čenjenj. Poleg tega nastopa še na drugih prireditvah doma in drugod. Običajno zaključijo dekleta sezono z izletom v Slovenijo ali kam drugam.

Ta mladi in vedno živahni pevski zbor deklet vabi ob svoji 10-letnici na celovečerni koncert v nedeljo, 25. novembra ob 16. uri v srenjski hiši v Mačkoljah.

Kriza v občini Devin-Nabrežina

Širši odbor sekcije SSK v devinsko-nabrežinski občini je na seji 13. novembra sklenil, da bo zahteval odstop sedanjega župana. Sklep je bil odobren skoraj soglasno, saj je od 37 prisotnih samo eden glasoval proti, 2 pa sta se vzdržala.

Do te odločitve je SSK privedlo dejstvo, da je sedanji župan Locchi napisal ministru Scottiju pismo, v katerem izraža željo po ukinitvi dvojezičnih izkaznic. Vzrok pa ni samo v tem. SSK je še posebej v zadnjem mesecu večkrat izražala svoje nezadovoljstvo nad delovanjem občinske uprave. Nekatere programske točke, ki so za stranko slovenske manjšine bistvenega pomena in ki bi morale biti uresničene v zelo kratkem roku (npr. določila proti diskriminaciji občine in določitev obsega Kraškega parka), do sedaj niso bile vzete v poštev v predpisanem roku. Tudi odnos ostalih dveh večinskih strank, DC in PS, do SSK ni v skladu z dogovori. Bivšega župana Bojana Brezgarja so nedavno prijavili v zvezi z občinskim proračunom, DC pa glede tega vprašanja ni zavzela no-

benega stališča, čeprav je bil v bivšem občinskem odboru odgovoren za proračun njen predstavnik.

SSK odpira krizo devinsko-nabrežinske občinske uprave z velikim čutom odgovornosti. Takšna odločitev je na žalost neizbežna, posebno še, če upoštevamo veliko žrtev SSK, ki je pristala na izvolitev demokratskega župana kljub izrednemu volilnemu uspehu SSK in njenega predstavnika Bojana Brezgarja na zadnjih upravnih volitvah. SSK se zavzema za tako upravo, ki bo resno delovala za razvoj občine in za sožitje med obema komponentama.

Boj za dvojezične izkaznice je dobil močan odmev v južnotirolskem dnevniku »Dolomiten«, ki je o zadevi objavil daljši članek.

Za bojkot volitev okrajnega šolskega sveta

Člani šolskega odbora za tržaško pokrajino, zbrani na seji 6. nov., so razpravljali o izrednih volitvah 9. in 10. decembra v šolski svet 18. okraja, kateri zajema tudi slovenske vrste, osnovne in nižje srednje šole v dolinski in miljski občini ter v vzhodnem delu tržaške občine.

Ugotovili so, da ni novih razlogov, ki bi narekovali udeležbo staršev in šolnikov slovenskih šol na teh volitvah.

Zahteva po samostojnosti slovenske šole ostaja bistvena postavka za njen razvoj. Vsako odstopanje od načelne zahteve po samostojnem šolskem okraju, ki bi združeval vse slovenske šole na Tržaškem, kakor je bilo sklenjeno pred 13 leti, bi okrepilo sile, ki se protivijo našim zahtevam in skušajo izbrisati iz zakona za globalno zaščito vsako možnost samostojnega upravljanja naših šol in potrjevanja naše identitete.

Zato šolski odbor poziva starše in šolnike na šolah zgoraj navedenega območja, da se volitev za obnovo okrajnega šolskega sveta 18. okraja 9. in 10. decembra ne udeležijo.

Listnica uredništva

Zaradi obilice dopisov izdemo prihodnji teden na šestih straneh.

GORIŠKE NOVICE

Števerjan

V števerjanski župniji se ne zgodi pogosto, da bi bila dva pogreba na en dan. To pa je bilo v ponedeljek, 12. novembra. Najprej smo v Števerjanu pokopali Felicito Rožič vd. Humar z Valerišča. Takoj za tem je bil pogreb na Jazbinah, kjer smo pospremili na božjo njivo Karolino Medvešek vd. Prinčič.

POK. FELICITA HUMAR

Felicita Humar

Felicita (Felička) Rožič vd. Humar se je rodila 6. julija 1905 v Števerjanu Jožefu in Jožefi Hlede. Komaj desetletna je morala v begunstvo v Dobrovo pri Ljubljani. Tam je tudi hodila tri leta v osnovno šolo. Kot najstarejša hčerka je pridno delala v družini. Po vojni se je vrnila na razdejni dom, kjer je bilo treba začeti vse znova. Že leta 1923 ji je umrl oče zaradi vojnih posledic, leta 1927 pa še mati, ki je nesrečno padla s česnje. Istega leta se je Felička poročila z Antonom Humarjem. Doma je pustila tri sestre in brata Pepeta, ki so bili vsi mladoletni. Čeprav je imela sedaj svojo družino, na domače ni pozabila; da jim je mogla pomagati, je izdelovala obleke in copate.

Bila je prisotna povsod, kjer so potrebovali njeno pomoč: od rojstev do porok nečakov, in teh ni bilo malo. Tudi drugim je pomagala na svet, saj je bila spretna kot prava babica, zlasti še med zadnjo vojno, ko ljudje niso mogli do zdravnika. Leta 1970 je sama morala na operacijo in v tem času ji je doma tragično umrl mož Anton. Hudo preizkušnjo je prebolela zanj tudi nenadna izguba hčerke Herminije in zeta Slavkote, ki sta oba umrla 16. nov. 1980. Starost je preživljala v družini sina Marinota in trdno povezovala med seboj tudi družini sina Marčelota in hčerke Venerande. Kljub visoki starosti si ni privoščila počitka in je pridno pomagala, kjer je bila potreba.

Pred nekaj leti je po hujši gripi naenkrat opešala. Zadnji rojstni dan je obhajala doma v krogu sorodnikov s sv. mašo na domu. Kmalu za tem si je na dvorišču zlomila nogo in od tedaj se ni več vrnila iz bolnišnice. Domači so bili stalno pri njej in ji lajšali tegobe. Večkrat je prejela svete zakramente, končno je bila rešena trpljenja in mirno zaspala v Gospodu v soboto 10. novembra.

Pokojna Felička je bila preprosta žena, ni naredila visokih šol, pa je v veri globoko doumela krščanski poklic žene in matere. Saj se je do zadnjega velikodušno razdajala vsem, ki so bili v potrebi. Bila je podobna pametnim dekletom iz evangelija: svetilka njene vere ni ugasnila, vedno je imela pripravljeno tudi zalogo olja, tj. dobrih del, zato ne dvomimo, da jo je nebeški Ženin poklical na večno svatbo.

POK. KAROLINA MEDVEŠEK

Rodila se je 14. avgusta 1903 Francu in Avgusti Kumar v številni kmečki družini na Jazbinah. Komaj 10-letna je ostala

brez matere.

Leta 1927 se je poročila s Francetom Prinčičem. V zakonu jima je Bog dal 4 otroke, dva sina in dva hčerki. 16. dec. 1969 ji je umrl mož in od tedaj je živela na domu najmlajšega sina Izidorja.

Da je morala veliko trpeti, nam pove že dejstvo, da je v prvi svetovni vojni bila v begunstvu na Dolenjskem. Kot vse briške žene je morala ob možu trdo delati na kolonski zemlji, da je mogla preživeti družino. Končno je v drugi svetovni vojni skupaj z možem okusila tržške fašistične zapore.

Ko je ovdovela in je prišla starost in bolehnost ter ni mogla več delati, se je umaknila v svojo sobo in tam preživljala svoje dni ob branju in v molitvi.

Nadvse je bila vesela, ko je mogla biti ob nedeljah pri sv. maši v domači cerkvi Marije Pomagaj, ki jo je močno ljubila in zanjo tudi marsikaj rada darovala. Njena skrb je bila tudi nekajkrat na leto, da je kupila sveče za večno luč pred Najsvetejšim.

Kot otrok se je razveselila lani pred Božičem, ko smo ji ponudili, da bi bila pri sv. maši na domu in to prav na 20. obletnico moževe smrti. Ko je zdaj v miru uživala pokoj pri sinovi družini, je prišel težek križ, težka nesreča (ob plinskem številniku se ji je vnela obleka in je zaradi tega zadobila hude opekline, katerim je tudi podlegla). Ko sem jo v tem mesecu trpljenja dvakrat obiskal v videmski bolnišnici, je potožila, da hudo trpi, hkrati pa dodala, da rada daruje tudi to preizkušnjo, da bi bila vsaj nekoliko podobna našemu Gospodu. Ko sem jo zaprosil, naj daruje trpljenje tudi za našo župnijo, je to rada obljubila.

Vsem sorodnikom naj gre krščansko sožalje vsega našega farnega občestva.

Župnik

Karolina Medvešek vd. Prinčič

Dvajset zborov na letošnji »Cecilijanki«

32. revija pevskih zborov Cecilijanka bo letos v Katoliškem domu v Gorici v soboto, 24. ob 20.30 in v nedeljo, 25. novembra ob 16. uri.

V soboto bodo nastopili sledeči zbori: mešani zbor Podgora, moški zbor Skala iz Gabrij, mešani zbor Štandrež, moški zbor Fantje izpod Grmade, mešani zbor Jože Srebrnič iz Deskel, moški zbor M. Filej iz Gorice, mešani zbor Pevskega društva v Selah na Koroškem, dekliški zbor Devin in mešani zbor L. Bratuž iz Gorice.

V nedeljo bodo revijo odprli pevci mešanega zbora Rupa-Peč, nato pevski skupini Števerjan in Sovodenjska dekleta, moški zbor Štmaver, dekliški zbor Alenka iz Števerjana, mešani zbor Coral di Lucinis, moški zbor Lijak iz Vogrskega, mešani zbor F.B. Sedej iz Števerjana, pevška skupina Višarski kvintet iz Kanalske doline, moški zbor Novi sv. Anton iz Trsta in mešani zbor Hrast iz Doberdoba.

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

vam nudi knjižno zbirko za leto 1991:

1. **KOLENDAR 1991**
Zbornik o življenju in delu v slovenskem zamejstvu
2. **»IN GNOJILI BOSTE NEMŠKO ZEMLJO«** - Dorica Makuc Pričevanja msgr. V. Kosa in drugih primorskih pregnancev v nacistični Rajh
3. **LEGENDE** - Francè Bevk (1890-1970)
Ob stoletnici pisateljevega rojstva
4. **PRIMORSKI SLOVENSKI BIOGRAFSKI LEKSIKON**
4. knjiga - 1. snopič
5. Prva izredna knjiga iz zbirke »Naše korenine«:
SVETA GORA 1539-1989
(Gradivo s strokovnega srečanja 27. oktobra 1989)

Predavanje o Kosovu

Prejšnji teden je v Kulturnem domu predaval o položaju na Kosovu radijski novinar Marjan Drobež iz Nove Gorice. Predavatelj je sam dalj časa preživel kot dopisnik ljubljanskega radia in raznih slovenskih časopisov v tej jugoslovanski avtonomni pokrajini republike Srbije. Nedvomno je današnji položaj na Kosovu zelo resen in kaže srbsko centralistično politiko. Prav kosovsko vprašanje pa je danes tisto, ki zelo senči jugoslovansko podobo v Evropi.

Čestitke

Giglioli in Marku Černicu se je rodil drugorojenec

IVAN

Mladi družini Bog daj srečo!

Sorodniki in prijatelji

Mladinska sekcija SSK

Sekcija SSK - Doberdob

vabita na razpravo

ZAŠČITA KRASA IN DOMAČE PREBIVALSTVO

v župnijski dvorani v Doberdobu
v ponedeljek, 26. novembra ob 20. uri

Strankini predstavniki in izvedenci bodo obrazložili zakon o parku in razvoju Krasa, ki ga pripravlja deželni odbor.

OBVESTILA

V ponedeljek, 26. nov. ob 20.30 bo v Katoliškem domu v Gorici pogovor z ljubljanskim županom

JOŽETOM STRGARJEM IN NJEGOVO ŽENO OLGO

Vabi skupina Izvir

Občni zbor sekcije SSK v Števerjanu bo v četrtek, 22. novembra v Sedejevem domu. Prvo sklicanje ob 20., uri, drugo ob 20.30.

Klub prijateljstva v Trstu vabi v sredo, 28. nov. ob 16. uri na sestanek z družabnostjo in igrami.

Slov. Vincencijeva konferenca v Trstu vabi k sv. maši za duhovne poklice v četrtek, 29. nov. ob 17. uri v župnijski cerkvi v Rojanu.

Sklad Mitja Čuk in Slovenski goriški skavti vabijo na predavanje psihologinje Jane Hosta na temo

POT OD OTROŠTVA K ODRASLOSTI

Predavanje bo v dveh delih, in sicer v sredo 28. in v četrtek 29. novembra ob 20.15 v majni dvorani Katoliškega doma v Gorici.

DAROVI

Za katoliški tisk: N. N. 100.000 lir.
Za Katoliški dom: N. N. 100.000; N. N. 300.000; D. P. 20.000 lir.

Za zbor Rupa-Peč: ob 14. obletnici smrti Feliceta Tomažiča daruje žena Kristina 100.000 lir.

Za lačne otroke: Vera Verri 50.000 lir.

ZA POPLAVLJENCE V SLOVENIJI

Gorica: N. N. 100.000; druž. A. Kosič 1.000.000; Justina Komjanc v spomin Felicite Humar 100.000; Ida, Agata in Anka K. v spomin na Ido Košuta 200.000; Silvan Bensa, Oslavje 100.000; N. N. 500.000; Ana Češut 100.000; Marijine sestre, Gorica 300.000; druž. Bratuž 300.000; R. 200.000; župnija Jamlje-Dol 1.015.000; gor. stolnica 1.073.000; N. N. 30.000; N. N. 200.000; Mirjam Obljubek-Praščnik namesto cvetja na grob Zore Florjančič 50.000; župnija Štandrež 3.000.000 lir.

Trst: Felicita Vodopivec 300.000; N. N. 100.000; pok. Regina Markon 100.000; Raffaele Pironti 300.000; Dora Giovannini 100.000; Silvana Meuci 100.000; Sonja Stu-

bel v spomin predrage Regine Markon 30.000; pevski zbor Sv. Jernej z Opčin 1.300.000; župnija sv. Roka, Nabrežina 700.000; župnija Zgonik 650.000 lir.

Na sedežu Slov. prosvete v Trstu: Danilo Sedmak 100.000; N. N. Skedenj 20.000; N. N. Skedenj 100.000; Zelezina Terčon, Nabrežina 150.000; Aleksij in Irena Pregarc 500 avstr. šilingov; Ivana Milharčič 100.000; druž. Junj Slokar 100.000; druž. Jule Slokar 100.000; Jože in Andrejina Perčič 100.000; druž. Sandalj 1.000.000; Mara in Giorgio Babič 25.000; Edi Bernhart 25.000; druž. Artač 100.000; Zlata Bartol 250.000; Majda in Silvano Giraldo 200.000; N. N. 100.000; Fantje izpod Grmade 815.000 lir.

Za sklad Mitja Čuk: družina Rustja ob krstu malega Milana 200.000 lir.

Za novi skavtski sedež v Gorici: N. N., Gorica 300.000 lir.

Nepozabnemu Viktorju Praščniku v spomin ob 3. obletnici smrti daruje N. N. za moški zbor M. Filej 200.000 in za poplavljenice v Sloveniji 200.000 lir.

Za Sv. goro: N. N., Podgora 50.000 lir.
Za slov. misijonarje: N. N., Podgora 50.000 lir.

Za dom srečanja na Sv. Višarjah: Mirjam ob 3. obletnici smrti Viktorja Praščnika 200.000; za poplavljenice 100.000 lir.

Za Ludvika Zabreta, Indija: Anica in Mira ob prvi obletnici smrti drage Zore 100.000 lir.

Za cerkev pri Banih: Roži z družino v spomin na sestro Emo 100.000; v isti namen Nadja z družino 100.000 lir.

Za cerkev na Opčelnah: Vinko Škerlavaj za popravilo orgel 50.000; dr. Franko Ulian 350.000; Renata Hrovatin 50.000; Marija Milič v spomin na moža Pepija ob 5. obletnici smrti 20.000 lir.

Opčine - za poplavljenice v Sloveniji: nabirka 525.000; N. N. 10.000; Pepi Ferfila 100.000; Zora Hrovatin 100.000; druž. Pošega in Tomšič 70.000; Marija Milič 100.000; N. N. 200.000; Tončka Gorkič 100.000; N. N. 100.000; Anica Ferluga 50.000; Nada Malalan 10.000; nabirka 285.000 lir.

Za slovenske misijonarje: N. N., Peč 100.000; Sv. Ivan, Gorica 121.000 lir.

Za misijone: N. N. 100.000; druž. Cardagna v spomin na Ido Ussaj vd. Koshuta 50.000; pok. Regina Markon 100.000 lir.

Vsem podpornikom našega lista in drugim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, sestre, babice in prababice

Felicite Rožič vd. Humar

se iskreno zahvaljujemo g. dekanu Antonu Lazarju, msgr. dr. Kazimiru Humarju, msgr. škofovemu vikarju dr. Oskarju Simčiču, msgr. dr. Francu Močniku in g. kaplanu Karlu Bolčini, č. šolskim sestram, sorodnikom, prijateljem, znancem in vsem, ki so skrbeli zanj v boleznih, števerjanskim pevcem, darovalcem cvetja in v dobre namene pa tudi drugim, ki so jo pospremili na zadnji poti ali ji na kateri koli način stali ob strani. Bog povrni vsem!

Hči Veneranda, sinova Marčelo in Marino z družinami, sestre Avgusta, Suzana in Marica, vnuki Marina, Sonja in Mario.

Števerjan - Koprivno - Jazbine, 12. novembra 1990

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame in none

Karline Medvešek vd. Prinčič

se iskreno zahvaljujemo g. dekanu Antonu Lazarju, msgr. škofovemu vikarju dr. Oskarju Simčiču, g. Karlu Bolčini za pogrebni obred in za iskrene tolažilne besede, pevovodju Zdravku Klanjščeku, pevcem, darovalcem cvetja in v dobre namene in vsem, ki so ji na kateri koli način pomagali in jo pospremili na pokopališče.

Jazbine - Ločnik - Nogaredo, 12. novembra 1990

Otroci z družinami

ZVEZA SLOVENSKE KATOLISKE PROSVETE - GORICA

CECILIJANKA '90

32. revija goriških pevskih zborov

Sodelujejo tudi zbori iz Furlanije-Juljske krajine, Slovenije in Koroške.

Revija bo v Katoliškem domu v Gorici

— v soboto, 24. novembra ob 20.30

— v nedeljo, 25. novembra ob 16. uri